

บทความวิจัย (Research Article)

รูปแบบการนิเทศการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

School-Based Educational Supervision Model under Primary Educational Service Area Office in the Northeast of Thailand

ศิรดา พิริยะชัยวรกุล^{1*} อุดม จำรัสพันธุ์² พิชญ์ ฉายายนต์² และธนาศักดิ์ ศิริปุมยันทน์³
Sirada Piriyachaiworkul^{1*}, Udom Jumrasphan², Pitcha Chayayon², and Tanasak Siripumyanun³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดหมายเพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดำเนินการวิจัยโดยใช้เทคนิคเดลฟายประยุกต์ (Delphi Technique) จำนวน 3 รอบ ประชากรคือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาและการนิเทศการศึกษาจำนวน 22 คน เครื่องมือที่ใช้ในเทคนิคเดลฟายรอบที่ 1 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ในรอบที่ 2 และ 3 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ การเก็บรวบรวมข้อมูลในรอบที่ 1 ผู้วิจัยสัมภาษณ์ด้วยตนเอง ในรอบที่ 2 และ 3 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลทางไปรษณีย์ การวิเคราะห์ข้อมูลในรอบที่ 1 ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา ในรอบที่ 2 และ 3 ใช้การหาค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม ค่าส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์ และค่าผลต่างระหว่างฐานนิยมกับค่ามัธยฐาน

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการนิเทศการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน มี 3 องค์ประกอบ ตามแนวคิดเชิงระบบ ประกอบด้วย (1) องค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้า มี 21 องค์ประกอบย่อย (2) องค์ประกอบด้านกระบวนการ มี 38 องค์ประกอบย่อย และ (3) องค์ประกอบด้านผลผลิต มี 6 องค์ประกอบย่อย ทั้ง 3 องค์ประกอบ ยืนยันได้จากจากผลความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญตามเทคนิคเดลฟายรอบที่ 2 ค่ามัธยฐานที่ได้จากการคำนวณ มีค่าตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ มีค่าไม่เกิน 1.50 ทุกองค์ประกอบย่อย

¹ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

Doctor of Philosophy Program in Educational Administration, Faculty of Education,
Udon Thani Rajabhat University

² คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

Faculty of Education, Udon Thani Rajabhat University

³ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

Khonkaen Primary Educational Service Area Office 3

*Corresponding author; email: Sirada2511@gmail.com

แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันทุกองค์ประกอบและพบว่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญตามเทคนิคเดลฟายรอบที่ 3 ค่ามัธยฐานที่ได้จากการคำนวณ มีค่าตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ มีค่าไม่เกิน 1.50 และค่าผลต่างระหว่างฐานนิยมกับค่ามัธยฐาน มีค่าไม่เกิน 1.00 ทุกองค์ประกอบย่อย แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญมีฉันทามติให้การยืนยันทุกองค์ประกอบ

คำสำคัญ: โรงเรียนเป็นฐาน การนิเทศการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Abstract

The objective of this research is to develop the school-based educational supervision model under Primary Educational Service Area Office in the Northeast of Thailand. The analysis was conducted using Delphie Technique for 3 rounds. The samples used in Delphie Technique are 22 experts who are involved educational management and supervision. Research tool used in the Delphie Technique in round 1 is open ended questionnaires, and questionnaires with 5 scale ratings in round 2 and 3. The researcher sent and collected questionnaires through post office. Data on the 1st round were analyzed by content analysis, and data on the 2nd and 3rd rounds were analyzed by the median and range between quartiles.

Research findings revealed that the school-based educational supervision model under Primary Educational Service Area Office in the Northeast of Thailand had 3 components including (1) Input factor with 21 sub-component, (2) Process component with 38 sub-component, and (3) Output component with 6 sub-components. These three components were ratified by experts' opinions according to the Delphie Technique round 2, the median value was 3.50 onward and Interquartile range was not over 1.50 in all sub-components that mean experts had consistent comments in all components. And Delphie Technique round 3, the opinions of experts showed that the median value was 3.50 onward and Interquartile range was not over 1.50 and different value between the mode and median was not over 1.00 in all sub-components which showed that the experts had consistent comments with consensus.

Keywords: School-Based: SBM, Supervision of Education, Primary Educational Service Area Office in the Northeast of Thailand

บทนำ

จากผลของการปฏิรูปการศึกษาของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2553) พบว่า ปัญหาด้านคุณภาพการศึกษา ผลการประเมินผู้เรียนระดับชาติ ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) และผลการประเมินระดับนานาชาติ ได้แก่ ผลการทดสอบ PISA (Programmed for International Student Assessment) ด้านผลการประเมินระดับนานาชาติ TIMSS (The Trends in International Mathematics and Science Study) ต่างมีแนวโน้มลดลงต่ำกว่าประเทศเพื่อนบ้าน ผลการประเมินครูไทยพบว่า ครูเรียนจบการศึกษาระดับปริญญาตรีแต่สอนไม่เป็น ครูประเทศสิงคโปร์จบการศึกษาระดับปริญญาตรีน้อยกว่าแต่สอนดีกว่า ครูร้อยละ 91 มีการสอนที่ไม่ได้มาตรฐาน เนื่องจากขาดการแนะนำ ช่วยเหลือ เกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ (วรรณพร สุขอนันต์, 2550) จากรายงานการวิจัยของศูนย์พัฒนาการศึกษาแห่งชาติของประเทศไทยพบว่า การจัดการเรียนการสอนโดยให้เป็นที่หน้าของครูตามลำพัง จะไม่สามารถบรรลุเป้าหมายได้ ครูควรได้รับการสนับสนุนจากทุกฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายบริหาร ผู้ปกครอง ชุมชน ทบวง ครูผู้สอนต้องได้รับความสนับสนุนช่วยเหลือ ชี้แนะ ปรึกษาหารือจากหน่วยงาน บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับชาติ ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับชุมชน ระดับท้องถิ่น จนถึงระดับโรงเรียน หน่วยงาน (พรธมาศ พรหมพิลา, 2553) ด้วยสภาพปัญหาความตกต่ำของคุณภาพการศึกษา การถดถอยของความสามารถในการแข่งขันในภาพรวม และสถานการณ์โลกาภิวัตน์ของโลกที่แปรเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว จำเป็นจะต้องมีการปฏิรูปโครงสร้างการบริหาร และปรับปรุงโครงสร้างทั้งระบบ ตลอดจนการปรับการเรียนเปลี่ยนการสอน ใช้พลังความรู้ความสามารถ ความคิดจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ที่มีส่วนได้เสียกับการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียน ครู นักเรียน พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชนท้องถิ่น และสังคมประเทศชาติ แนวคิดในการบริหารจัดการศึกษาระดับโรงเรียนหรือระดับหน่วยผลิต จำเป็นจะต้องปรับเปลี่ยนในวิธีคิด ความเชื่อ เจตคติ การบริหารจัดการ การศึกษารวมทั้งการจัดการเรียนการสอนเป็นการปฏิรูปโรงเรียนทั้งระบบ โดยการใช้โรงเรียนเป็นฐานในการบริหารจัดการ (School-Based Management : SBM) เป็นรูปแบบการบริหารจัดการระดับโรงเรียนที่สอดคล้องกับแนวคิดปฏิรูปการศึกษาและตามเจตนารมณ์ ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ถวิล มาตรเลียม, 2545) การบริหารและการนิเทศการศึกษาโดยหน้าที่แล้ว ไม่สามารถแยกออกจากกันได้ ทั้งสองอย่างต้องมีส่วนสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด มีส่วนช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องการดำเนินงานด้านระบบการศึกษา Sergioanni & Robert (1971) อ้างถึงใน วรรณพร สุขอนันต์, 2550) ผลผลิตของการจัดการศึกษา คือผู้เรียนที่มีคุณภาพ ดังนั้นในการบริหารการศึกษาผู้บริหารจำเป็นต้องทำงานสองอย่างคือ งานบริหาร และงานนิเทศ สถานศึกษาต้องเป็นหน่วยปฏิบัติ จึงจะทำให้การพัฒนานั้นเกิดประโยชน์สูงสุด (UNESCO, 1986: 11 อ้างถึงใน เฉลิมชัย พันธุ์เลิศ, 2549) การนิเทศการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อการแสวงหาแนวทางใหม่ ๆ มาใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจุบัน (วัฒนา ก่อนเชื้อรัตน์, 2553) การใช้โรงเรียนเป็นฐานในการนิเทศทั้งด้านการจัดทำหลักสูตรการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การสร้างภาคีเครือข่ายร่วมพัฒนา การแนะแนวเพื่อพัฒนานักเรียนเชิงรุก การจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การจัดบรรยากาศภายในโรงเรียนที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียน การร่วมมือกับสถานศึกษาในการผลักดันกิจกรรมโครงการต่าง ๆ ให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายเชิงนโยบายให้ได้ มุ่งสู่การพัฒนาสู่โรงเรียนความต้องการของโรงเรียนและชุมชน แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ร่วมมือกับผู้มี

ส่วนเกี่ยวข้องในการแก้ปัญหาโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย (ศูนย์พัฒนาการนิเทศและเร่งรัดคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2557)

เหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นชี้ให้เห็นถึงบทบาทหน้าที่ของหน่วยปฏิบัติที่จะขับเคลื่อนในระดับภูมิภาค สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่เป็นต้นสังกัด ควรปรับกระบวนทัศน์ในการบริหารการนิเทศการศึกษาให้เชื่อมโยงแนวทางจากนโยบายสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม โดยตรงกับสภาพปัญหาความต้องการทางวิชาการของโรงเรียนมากขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) ส่วนรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่ศึกษานิเทศก์ใช้ในการทำงานกับโรงเรียนควรมีการปรับเปลี่ยนเป็นการนิเทศการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ด้วยวิธีการที่หลากหลายสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของครู ตามบริบทของโรงเรียนมีการเรียนรู้โดยใช้เครือข่าย เป็นอีกทางเลือกหนึ่งของการได้มาของคุณภาพทางการศึกษาจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการนิเทศการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ยังไม่มีการศึกษาในเรื่องนี้ที่ตรงประเด็นส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาเรื่องรูปแบบการนิเทศการศึกษาในทุกระดับการศึกษา และการพัฒนาครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ดังนั้นจึงควรที่จะศึกษาพัฒนารูปแบบการนิเทศการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน อันจะเป็นประโยชน์ในการดำเนินงาน ในระดับเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และระดับโรงเรียนเป็นประโยชน์ในการพัฒนางานนิเทศให้เข้มแข็ง และสามารถนำไปเป็นนโยบายการดำเนินงานของเขตพื้นที่การศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
2. เพื่อยืนยันรูปแบบการนิเทศการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยผสมผสาน (Mixed Method) เพื่อเสนอรูปแบบการนิเทศการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน แบ่งออกเป็น 2 ระยะคือ

ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบการนิเทศการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

ระยะที่ 2 การยืนยันรูปแบบการนิเทศการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการนิเทศการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการศึกษารูปแบบการนิเทศการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ดังภาพ 1

แนวคิด ทฤษฎีที่ศึกษา 1. การนิเทศการศึกษา 2. การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 3. โครงสร้างการบริหารงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 4. ทฤษฎีระบบ 5. วงจรเดมมิง 6. มโนทัศน์เกี่ยวกับเทคนิคการวิจัย	การวิจัยใช้ เทคนิคเดลฟายประยุกต์ 3 รอบ รอบที่ 1 การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ รอบที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถามเดิมเพื่อหาความสอดคล้อง รอบที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถามเดิมเพื่อหาฉันทามติให้การยืนยัน	รูปแบบการนิเทศการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน มี 3 องค์ประกอบ คือ 1. ปัจจัยนำเข้า 2. กระบวนการ 3. ผลผลิต ดำเนินงานกิจกรรมตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 1) หลักการมีส่วนร่วม 2) หลักการบริหารจัดการที่ดี และ 3) หลักการกระจายอำนาจ

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรเป้าหมาย

ประชากรเป้าหมายที่ใช้ศึกษารูปแบบการนิเทศการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน กลุ่มที่ 1 คือ ผู้บริหารการศึกษาระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มที่ 2 คือ อาจารย์มหาวิทยาลัย กลุ่มที่ 3 คือ ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศการศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กลุ่มที่ 4 คือ ผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มที่ 5 คือ ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 22 คน ซึ่งผู้วิจัยกำหนดกลุ่มเป้าหมายกลุ่มนี้ มาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือการเลือกผู้เชี่ยวชาญใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย นำเสนอเป็น 3 รอบ ตามเทคนิคเดลฟายประยุกต์ ดังนี้

2.1 รอบที่ 1 เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสัมภาษณ์ปลายเปิด แบบบันทึกการสัมภาษณ์ กล้องถ่ายภาพ และเครื่องบันทึกเสียง

2.2 รอบที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามความคิดเห็น ลักษณะเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นมาตราส่วนประมาณค่าตามวิธีการของลิเคิร์ท แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วย ระดับ 3 หมายถึง ไม่แน่ใจ ระดับ 2 หมายถึง ไม่เห็นด้วย ระดับ 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

2.3 รอบที่ 3 เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามของรอบที่ 2 เป็นการยืนยันคำตอบในรอบที่ 2 ของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อความชัดเจนและมีความน่าเชื่อถือได้มากยิ่งขึ้น โดยเลือกเอาเฉพาะข้อที่ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันซึ่งผู้วิจัยได้แนบคำชี้แจงเพื่ออธิบายรายละเอียดของการตอบแบบสอบถาม เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญได้เปรียบเทียบคำตอบเดิมที่ผู้เชี่ยวชาญให้ไว้ในรอบที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านจะได้รับข้อมูลของผู้เชี่ยวชาญท่านอื่นในภาพรวมกลุ่ม และคำตอบเดิมของตนเอง ก่อนยืนยันคำตอบอีกครั้ง หรืออาจเปลี่ยนแปลงคำตอบใหม่

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

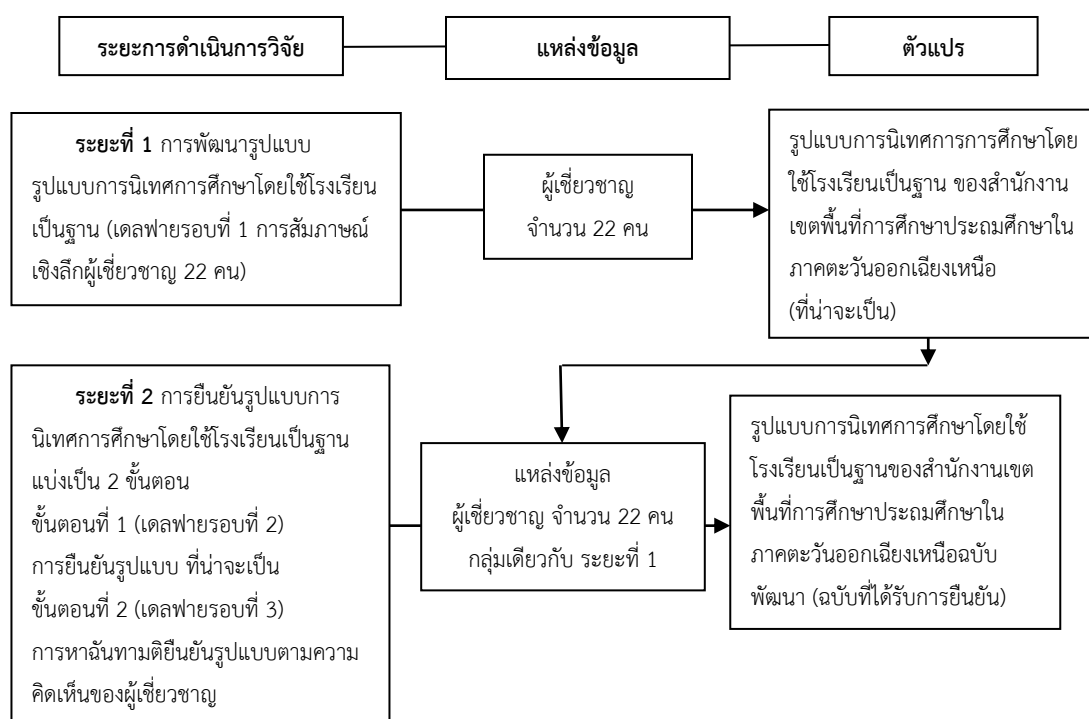
รอบที่ 1 สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้วยตนเอง มีขั้นตอนในการสัมภาษณ์คือ 1) ขั้นตอนการสัมภาษณ์ 2) ขั้นตอนการสัมภาษณ์ และ 3) ขั้นตอนหลังการสัมภาษณ์ รอบที่ 2 และรอบที่ 3 เก็บรวบรวมข้อมูลในรอบที่ 3 ด้วยการทำการสำรวจซ้ำ โดยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ลงทะเบียน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

รอบที่ 1 ใช้การตรวจสอบเนื้อหาคำสัมภาษณ์กับแบบบันทึกการสัมภาษณ์แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) สร้างข้อสรุป

รอบที่ 2 นำคำตอบแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 2 มาวิเคราะห์หาค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ใช้เกณฑ์การตัดสินใจ คือ ระดับความคิดเห็นที่มีต่อข้อความ ค่ามัธยฐานไม่ต่ำกว่า 3.50 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50

รอบที่ 3 นำคำตอบแต่ละข้อ คำนวณหาค่าฐานนิยม (Mode) มัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile) ใช้เกณฑ์การตัดสินใจ คือ ระดับความคิดเห็นที่มีต่อข้อความ ค่ามัธยฐานไม่ต่ำกว่า 3.50 ผลต่างระหว่างค่ามัธยฐานและค่าฐานนิยมไม่เกิน 1.00 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50 แสดงขั้นตอนการวิจัยดังภาพ 2

ภาพ 2 ขั้นตอนการวิจัย

ผลการวิจัย

ในการศึกษารูปแบบการนิเทศการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบการนิเทศการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน องค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้า (Input) มี 21 องค์ประกอบย่อย ประกอบด้วย หลักการบริหารจัดการที่ดี ประกอบด้วย 1) การสำรวจความต้องการเพื่อรับการพัฒนาของผู้บริหารสถานศึกษา และครู 2) การจัดทำฐานข้อมูล หรือระบบสารสนเทศเป็นปัจจุบัน 3) การวิเคราะห์จุดอ่อน-จุดแข็ง (SWOT) ของการนิเทศการศึกษา 4) การกำหนดขอบข่าย และเนื้อหาสาระของการนิเทศการศึกษา 5) การกำหนดรายละเอียดภาพตลอดแนวของการนิเทศการศึกษา ทั้งบทบาทของผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ 6) การกำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจที่ชัดเจนในการนิเทศการศึกษา 7) การกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของการนิเทศการศึกษา ด้านผู้เรียน ครู และผู้บริหาร 8) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนท้องถิ่นและประเทศชาติ 9) การวางแผนการนิเทศการศึกษาที่ชัดเจนมีแผนการติดตาม 10) การใช้แผนเป็นเครื่องมือในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนในสังกัด หลักการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 11) เขตพื้นที่การศึกษาให้องค์คณะบุคคล เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแผนนโยบาย ภารกิจ เป้าหมายของการนิเทศการศึกษาทิศทางการพัฒนาการศึกษา 12) เขตพื้นที่การศึกษา บริหารจัดการด้านวิชาการของโรงเรียนในสังกัด ให้มีระบบกระบวนการบริหารจัดการศึกษาโดยยึดหลักการมีส่วนร่วม 13) สถานศึกษามีคณะกรรมการสถานศึกษา เข้ามามีส่วนร่วมในการนิเทศการศึกษา 14) สถานศึกษามีชุมชน/ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการจัดทำสาระหลักสูตรสถานศึกษา เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการกับบริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น 15) สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาร่วมจัดการเรียนการสอน โดยมีครูเป็นผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ หลักการกระจายอำนาจ ประกอบด้วย 16) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กำหนดแนวทางวิธีการ และหลักเกณฑ์ในการนิเทศการจัดการเรียนการสอนของผู้บริหาร และครู 17) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้สถานศึกษาในสังกัดมีอิสระ ในการกำหนดแนวทาง วิธีการหลักเกณฑ์ในการนิเทศการจัดการศึกษาตามบริบทของโรงเรียน 18) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีการวางแผนให้ความรู้เรื่องการนิเทศการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 19) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีการกำหนดให้การนิเทศเป็นไปเพื่อพัฒนาปรับปรุง การจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ 20) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาวางแผนการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) 21) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีความพร้อมที่จะให้มีการตรวจสอบเพื่อการรับรองการจัดการศึกษาที่เป็นไป ตามมาตรฐานจากหน่วยงานต้นสังกัดและจากสมศ. องค์ประกอบด้านกระบวนการ (Process) มี 38 องค์ประกอบย่อย มีการดำเนินงานตามแนวทางของ PDCA ประกอบด้วย 1) ขั้นวางแผน (Plan: P) 2) ปฏิบัติตามแผนการนิเทศ (Do: D) 3) การประเมินตรวจสอบ (Check: C) และ 4) การนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ (Action: A) โดยใช้หลักการมีส่วนร่วม หลักการบริหารจัดการที่ดีและหลักการกระจายอำนาจ คือ ขั้นวางแผน (Plan: P) หลักการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียนร่วมกันสำรวจความต้องการเพื่อรับการพัฒนาด้านการรับการนิเทศการศึกษา 2) ผู้นิเทศการศึกษาและผู้ที่จะรับการนิเทศ สร้างสื่อนวัตกรรมที่จะใช้ในการนิเทศให้เป็นไปตามบริบทของสถานศึกษาร่วมกัน 3) ผู้นิเทศการศึกษาและผู้รับการนิเทศ จัดประชุมร่วมกันก่อนการดำเนินการนิเทศ

หลักการบริหารจัดการที่ดี ประกอบด้วย 4) ครูมีการทดลองใช้สื่อนวัตกรรมที่สร้างขึ้นให้ถูกต้องตามหลักวิชา เพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนามาก่อนนำไปใช้จริง 5) การนำฐานข้อมูลด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาใช้ประกอบการ วิเคราะห์ ข้อมูลเบื้องต้นในการพัฒนาระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนรายปี 6) ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ร่วม ประชุมเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์เป้าหมายเฉพาะเจาะจงด้านการนิเทศการศึกษา ปฏิบัติตามแผนการนิเทศ (Do: D) หลักการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 7) เรียนรู้เรื่องการนิเทศการศึกษาด้วยตนเองโดยการฝึกปฏิบัติจริงใน โรงเรียน 8) บริหาร ครู มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในรูปแบบเครือข่ายทางวิชาชีพครูภายนอกสถานศึกษา 9) ผู้บริหาร ครู ร่วมกันเข้ารับการอบรม ประชุม สัมมนา พัฒนาเรื่องการนิเทศการศึกษา 10) ผู้นิเทศ และผู้รับ การนิเทศ มีการสะท้อนผลภายหลังการเสร็จสิ้นกระบวนการนิเทศร่วมกัน 11) การกำหนดบทบาทของผู้นิเทศ เป็นโค้ช (Coach) แก่ผู้รับการนิเทศอยู่เสมอ 12) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีการดำเนินงานการนิเทศ การศึกษาร่วมกัน 13) การสร้างเครือข่ายการนิเทศการศึกษาภายใน และภายนอก 14) การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ของผู้นิเทศการศึกษา และผู้รับการนิเทศ 15) ผู้บริหารสถานศึกษา ครู มีกระบวนการนิเทศการศึกษาในระดับชั้น เรียนร่วมกัน 16) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโรงเรียนมีการจัดกิจกรรม ศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้ วิธีปฏิบัติ ที่ดีของหน่วยงานที่จัดการศึกษาอื่น ๆ ด้านการนิเทศการศึกษาร่วมกัน หลักการบริหารจัดการที่ดี ประกอบด้วย 17) การปฏิบัติการนิเทศโดยใช้วิธีการนิเทศที่สอดคล้องกับงานที่จะนิเทศอย่างหลากหลายวิธีการบูรณาการนิเทศ เพื่อความมีประสิทธิภาพของการนิเทศ 18) ใช้เทคนิคการนิเทศแบบแบบกัลยาณมิตร 19) การนิเทศการศึกษา และการเรียนรู้โดยการทำวิจัยในชั้นเรียน 20) เนื้อหาการนิเทศที่ทันสมัยเป็นไปตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การออกแบบการเรียนรู้ เทคนิควิธีสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ไทยแลนด์ 4.0 และการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ หลักการกระจายอำนาจ ประกอบด้วย 21) สถานศึกษาดำเนินงาน การ นิเทศภายในที่มีประสิทธิผล 22) ความชัดเจนในบทบาทหน้าที่ของผู้นิเทศการศึกษาในแต่ละระดับของหน่วยงาน การประเมินตรวจสอบ (Check: C) หลักการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 23) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหาร ครู ร่วมกันจัดกิจกรรมเผยแพร่ และชื่นชมผลงานการนิเทศเพื่อสร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ 24) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหาร ครู ร่วมกันนิเทศการศึกษาที่เป็นการศึกษากรณี (Case Study) 25) ผู้นิเทศการศึกษาร่วมกับผู้รับการนิเทศ ประเมินผลการนิเทศการศึกษาโดยการประเมินตามสภาพจริง การ สังเกตชั้นเรียนการประเมินความคิดเห็น การประเมินความพึงพอใจของผู้รับการนิเทศและผู้เรียน 26) สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหาร ครู มีส่วนร่วมนำผลการประเมินการนิเทศการศึกษามาวิเคราะห์ศักยภาพ จุดอ่อน- จุดแข็ง (SWOT) เพื่อวางแผนพัฒนาครั้งต่อไป หลักการบริหารจัดการที่ดี ประกอบด้วย 27) สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ผู้บริหาร ครู ร่วมกันใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือศึกษาความคิดเห็น และความพึงพอใจของผู้รับ การนิเทศการศึกษาที่มีต่อการนิเทศติดตามตามรูปแบบที่กำหนด 28) ผู้นิเทศการศึกษา และผู้รับการนิเทศมีการ แลกเปลี่ยนผลการประเมินให้ผู้รับการนิเทศทราบ เพื่อการพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน หลักการ กระจายอำนาจ ประกอบด้วย 29) สถานศึกษาดำเนินการเรื่อง การประเมินผลการนิเทศ เป็นแนวทางการ ประเมินเพื่อการพัฒนาปรับปรุงตามนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 30) สถานศึกษาดำเนินการ ประเมินผลการนิเทศครอบคลุมด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณธรรมจริยธรรมเป็นไปตามเป้าหมายของ หลักสูตร 31) ในระดับสถานศึกษา มีการประเมินผลการนิเทศการศึกษา ประเมินโดยผู้บริหารสถานศึกษา ครู

นักเรียน และผู้ปกครอง มีการประเมิน 2 ระยะ คือ ขณะปฏิบัติงานและหลังปฏิบัติงาน การนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ (Action: A) หลักการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 32) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษามีส่วนร่วมในการปรับปรุง และพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่องซึ่งจะส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษา 33) การสนับสนุนผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศจัดทำสื่อวัตกรรมการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อพัฒนาผู้เรียนพร้อมทั้งพัฒนาผลงานเพื่อขอเลื่อนวิทยฐานะให้สูงขึ้น หลักการกระจายอำนาจ ประกอบด้วย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้การส่งเสริมให้สถานศึกษาใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐานในการพัฒนาการจัดการศึกษา 35) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการเพิ่มศักยภาพและเพิ่มขีดความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษารองผู้บริหาร ครูวิชาการ กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็นผู้นิเทศการศึกษาได้ 36) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาส่งเสริมให้โรงเรียนในสังกัด นำรูปแบบการนิเทศการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาการเรียนการสอน หลักการบริหารจัดการที่ดี ประกอบด้วย 37) การพัฒนาระบบสารสนเทศด้านการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ โดยเครือข่ายการศึกษาภายในกลุ่มโรงเรียนหรือกลุ่มเฉพาะวิชาการที่จะส่งผลต่อการนิเทศการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น 38) สถานศึกษามีการจัดทำวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAOR) ด้านผลผลิต (Output) มี 6 องค์ประกอบย่อย ประกอบด้วย หลักการบริหารจัดการที่ดี ประกอบด้วย 1) ตัวชี้วัดความสำเร็จการศึกษา คือคุณภาพนักเรียน คุณภาพครู คุณภาพการบริหาร และคุณภาพโรงเรียน 2) ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา ได้รับรางวัลรางวัลดีเด่นประเภทต่าง ๆ จากหน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานภายนอก 3) ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้อยู่เสมอ 4) สถานศึกษาได้รับการพัฒนา ส่งเสริมจากเขตพื้นที่การศึกษาให้แหล่งเรียนรู้ ให้โรงเรียนอื่น ๆ จากหน่วยงานภายใน และหน่วยงานภายนอกมาศึกษาดูงาน หลักการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโรงเรียน มีส่วนร่วม ดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพจึงส่งผลให้ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่นทั้งด้าน คน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เพิ่มขึ้น 2) ร่วมกันประเมินความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน

ระยะที่ 2 การยืนยันรูปแบบการนิเทศการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 22 คน ยืนยันสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันเป็นฉันทามติ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ตามแนวคิดเชิงระบบและรูปแบบสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ทุกองค์ประกอบ ผลจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญตามเทคนิคเดลฟายรอบที่ 2 ค่ามัธยฐานที่ได้จากการคำนวณ มีค่าตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ มีค่าไม่เกิน 1.50 ทุกองค์ประกอบย่อยแสดงว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกัน ทุกองค์ประกอบและพบว่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญตามเทคนิคเดลฟายรอบที่ 3 ค่ามัธยฐานที่ได้จากการคำนวณ มีค่าตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ มีค่าไม่เกิน 1.50 และค่าผลต่างระหว่างฐานนิยมกับค่ามัธยฐาน มีค่าไม่เกิน 1.00 ทุกองค์ประกอบย่อยแสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญมีฉันทามติให้การยืนยันทุกองค์ประกอบ ผลการวิจัย นำเสนอรายละเอียดดังตาราง 1 ดังนี้

ตาราง 1 ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคำตอบรอบที่ 2 และ ผลต่างระหว่างค่าฐานนิยมกับค่ามัธยฐาน (Mode-Median) รอบที่ 3 ของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับรูปแบบการนิเทศโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

รายการ	รอบที่ 2			รอบที่ 3			
	Mdn	IR	แปลผล	Mdn	IR	Mo-Mdn	แปลผล
ด้านปัจจัยนำเข้า							
1. หลักการบริหารจัดการที่ดี							
1.1 การสำรวจความต้องการเพื่อรับการพัฒนา	4.00	1.00	สอดคล้อง	5.00	0.25	0.00	ยืนยัน
1.2 การจัดทำฐานข้อมูลหรือระบบสารสนเทศเป็นปัจจุบัน	4.00	1.00	สอดคล้อง	5.00	1.00	0.00	ยืนยัน
1.3 การวิเคราะห์จุดอ่อน-จุดแข็ง (SWOT) ของการนิเทศการศึกษา	4.00	1.00	สอดคล้อง	5.00	1.00	0.00	ยืนยัน
1.4 การกำหนดขอบข่าย และเนื้อหาการนิเทศการศึกษา	4.00	1.00	สอดคล้อง	5.00	1.00	0.00	ยืนยัน
1.5 การกำหนดรายละเอียดการนิเทศการศึกษาทั้งบทบาทของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ	4.00	1.00	สอดคล้อง	5.00	1.00	0.00	ยืนยัน
1.6 การกำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจการนิเทศการศึกษา	5.00	1.00	สอดคล้อง	5.00	0.25	0.00	ยืนยัน
1.7 การกำหนดตัวชี้วัด ความสำเร็จของการนิเทศศึกษาด้านผู้เรียนครู	4.00	1.00	สอดคล้อง	5.00	1.00	0.00	ยืนยัน
1.8 การกำหนดมาตรฐานการนิเทศ	4.00	1.00	สอดคล้อง	5.00	1.00	0.00	ยืนยัน
1.9 การวางแผนการนิเทศการศึกษา	4.00	1.25	สอดคล้อง	5.00	1.00	0.00	ยืนยัน
1.10 การใช้แผนเป็นเครื่องมือในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน	4.00	1.00	สอดคล้อง	5.00	1.00	0.00	ยืนยัน
2. หลักการมีส่วนร่วม							
2.1 เขตพื้นที่การศึกษามีองค์คณะบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมกำหนดแผนการนิเทศการศึกษา	4.00	1.00	สอดคล้อง	5.00	1.00	0.00	ยืนยัน
2.2 เขตพื้นที่การศึกษา บริหารจัดการด้านวิชาการของโรงเรียน โดยยึดหลักการมีส่วนร่วม	4.00	1.00	สอดคล้อง	5.00	1.00	0.00	ยืนยัน
2.3 สถานศึกษามีคณะกรรมการ	4.00	1.00	สอดคล้อง	4.00	1.00	0.00	ยืนยัน

รายการ	รอบที่ 2			รอบที่ 3			
	Mdn	IR	แปลผล	Mdn	IR	Mo-Mdn	แปลผล
สถานศึกษามีส่วนร่วมในการนิเทศการศึกษา							
2.4 สถานศึกษามีชุมชน/ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีส่วนร่วมจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาและท้องถิ่น	4.00	0.25	สอดคล้อง	5.00	1.00	0.00	ยืนยัน
2.5 สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมจัดการเรียนการสอน	4.00	1.00	สอดคล้อง	5.00	1.00	0.00	ยืนยัน
2.5 สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาร่วมจัดการเรียนการสอน	4.00	1.00	สอดคล้อง	5.00	1.00	0.00	ยืนยัน
3. หลักการกระจายอำนาจ							
3.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กำหนดแนวทาง วิธีการและหลักเกณฑ์ในการนิเทศ	5.00	1.00	สอดคล้อง	5.00	1.00	0.00	ยืนยัน
3.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้สถานศึกษาในสำหรับมีอิสระ ในการจัดการศึกษา ตามบริบทของโรงเรียน	5.00	1.00	สอดคล้อง	5.00	1.00	0.00	ยืนยัน
3.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีการวางแผนให้ความรู้ เรื่องการนิเทศการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	4.00	1.00	สอดคล้อง	5.00	0.25	0.00	ยืนยัน
3.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีการกำหนด ให้การนิเทศเป็นไปเพื่อพัฒนาปรับปรุงการจัดการศึกษา	4.50	1.00	สอดคล้อง	5.00	1.00	0.00	ยืนยัน
3.5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาวางแผนการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)	4.00	1.00	สอดคล้อง	5.00	1.00	0.00	ยืนยัน
3.6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีความพร้อมที่จะให้มีการตรวจสอบจากหน่วยงานต้นสำหรับและจาก สมศ.	4.00	1.00	สอดคล้อง	5.00	1.00	0.00	ยืนยัน
ด้านกระบวนการ							
1. ขั้ววางแผน							
1.1 หลักการบริหารจัดการที่ดี							

รายการ	รอบที่ 2			รอบที่ 3			
	Mdn	IR	แปลผล	Mdn	IR	Mo-Mdn	แปลผล
1.1.1 การทดลองใช้สื่อนวัตกรรมที่สร้างขึ้นให้ถูกต้องตามหลักวิชาก่อนนำไปใช้จริง	4.00	1.00	สอดคล้อง	5.00	1.00	0.00	ยืนยัน
1.1.2 การนำฐานข้อมูลด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาใช้ประกอบภาวิเคราะห์ ข้อมูลเบื้องต้น ในการพัฒนาระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนรายปี	4.00	1.00	สอดคล้อง	4.50	1.00	0.50	ยืนยัน
1.1.3 ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ร่วมประชุมเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์เป้าหมายเฉพาะเจาะจงด้านการนิเทศการศึกษา	4.00	1.00	สอดคล้อง	4.00	1.00	0.00	ยืนยัน
1.2 หลักการมีส่วนร่วม							
1.2.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียนร่วมกันสำรวจความต้องการเพื่อรับการพัฒนาด้านการรับการนิเทศการศึกษา	4.00	1.00	สอดคล้อง	5.00	1.00	0.00	ยืนยัน
1.2.2 ผู้นิเทศการศึกษา และผู้ที่ จะรับการนิเทศ สร้างสื่อ นวัตกรรมที่จะใช้ในการนิเทศให้เป็นไปตามบริบทของสถานศึกษา ร่วมกัน	4.50	1.00	สอดคล้อง	5.00	1.00	0.00	ยืนยัน
1.2.3 ผู้นิเทศการศึกษาและ ผู้รับการนิเทศจัดประชุมร่วมกันก่อนการดำเนินการนิเทศ	4.50	1.00	สอดคล้อง	5.00	1.00	0.00	ยืนยัน
2. ขั้นตอนปฏิบัติตามแผนการนิเทศ							
2.1 หลักการบริหารจัดการที่ดี							
2.1.1 การปฏิบัติการนิเทศ โดยใช้วิธีการนิเทศที่สอดคล้องกับงานที่จะนิเทศอย่างหลากหลายวิธี	4.00	1.00	สอดคล้อง	5.00	1.00	0.00	ยืนยัน
2.1.2 การใช้เทคนิควิธีการนิเทศแบบแบบกัลยาณมิตร	4.00	1.00	สอดคล้อง	5.00	1.00	0.00	ยืนยัน
2.1.3 การนิเทศการศึกษาและการเรียนรู้โดยการท้าวใจในชั้นเรียน	4.00	1.00	สอดคล้อง	5.00	1.00	0.00	ยืนยัน

รายการ	รอบที่ 2			รอบที่ 3			
	Mdn	IR	แปลผล	Mdn	IR	Mo-Mdn	แปลผล
2.1.4 เนื้อหาการนิเทศที่ ทันสมัย	5.00	1.00	สอดคล้อง	5.00	1.00	0.00	ยืนยัน
2.2 หลักการมีส่วนร่วม							
2.2.1 การส่งเสริมให้ผู้บริหาร สถานศึกษา ครู ร่วมกันเรียนรู้เรื่องการ นิเทศการศึกษา	4.50	1.00	สอดคล้อง	5.00	1.00	0.00	ยืนยัน
2.2.2 ผู้บริหาร ครู แลกเปลี่ยน เรียนรู้ร่วมกันในรูปแบบเครือข่าย	4.00	1.00	สอดคล้อง	5.00	1.00	0.00	ยืนยัน
2.2.3 ผู้บริหาร ครู ร่วมกัน เข้า รับการอบรม ประชุม สัมมนาพัฒนาเรื่อง การนิเทศการศึกษา	4.00	1.00	สอดคล้อง	5.00	1.00	0.00	ยืนยัน
2.2.4 ผู้นิเทศ ผู้บริหาร ครู และผู้รับการนิเทศ มีการสะท้อนผลภาย การนิเทศร่วมกัน	5.00	1.00	สอดคล้อง	5.00	1.00	0.00	ยืนยัน
2.2.5 การกำหนดบทบาทของ ผู้นิเทศเป็นผู้ชี้แนะ (Coach)	4.00	1.00	สอดคล้อง	5.00	1.00	0.00	ยืนยัน
2.2.6 สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา มีการนิเทศการศึกษาโดยใช้ กระบวนการ PLC ร่วมกัน	4.00	1.00	สอดคล้อง	4.00	1.00	0.00	ยืนยัน
2.2.7 การสร้างเครือข่ายการ นิเทศการศึกษาภายในและภายนอก	5.00	1.00	สอดคล้อง	5.00	1.00	0.00	ยืนยัน
2.2.8 การมีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดี	5.00	1.00	สอดคล้อง	5.00	1.00	0.00	ยืนยัน
2.2.9 ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นิเทศการศึกษาในระดับชั้นเรียนร่วมกัน	4.50	1.00	สอดคล้อง	5.00	1.00	0.00	ยืนยัน
2.2.10 สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาโรงเรียน มีการจัดกิจกรรม ศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้	4.00	1.00	สอดคล้อง	5.00	1.00	0.00	ยืนยัน
2.3 หลักการกระจายอำนาจ							
2.3.1 สถานศึกษาดำเนินงาน การนิเทศภายในที่มีประสิทธิผล	4.00	0.25	สอดคล้อง	5.00	1.00	0.00	ยืนยัน
2.2.8 การมีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดี	5.00	1.00	สอดคล้อง	5.00	1.00	0.00	ยืนยัน
2.2.9 ผู้บริหารสถานศึกษา ครู	4.50	1.00	สอดคล้อง	5.00	1.00	0.00	ยืนยัน

รายการ	รอบที่ 2			รอบที่ 3			
	Mdn	IR	แปลผล	Mdn	IR	Mo-Mdn	แปลผล
นิเทศการศึกษาในระดับชั้นเรียนร่วมกัน							
2.2.10 สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาโรงเรียน มีการจัดกิจกรรม ศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้	4.00	1.00	สอดคล้อง	5.00	1.00	0.00	ยืนยัน
2.3 หลักการกระจายอำนาจ							
2.3.1 สถานศึกษาดำเนินงาน การนิเทศภายในที่มีประสิทธิผล	4.00	0.25	สอดคล้อง	5.00	1.00	0.00	ยืนยัน
2.3.2 ความชัดเจนในบทบาท หน้าที่ของผู้นิเทศการศึกษาในแต่ละ ระดับของหน่วยงาน	4.00	1.00	สอดคล้อง	5.00	1.00	0.00	ยืนยัน
3. ขั้นตอนการประเมินตรวจสอบ							
3.1 หลักการมีส่วนร่วม							
3.1.1 สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ร่วมกันจัดกิจกรรมเผยแพร่ ผลงานการนิเทศ	5.00	1.00	สอดคล้อง	5.00	1.00	0.00	ยืนยัน
3.1.2 สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา นิเทศการศึกษาที่เป็น การศึกษารายกรณี (Case Study)	5.00	1.00	สอดคล้อง	5.00	0.25	0.00	ยืนยัน
3.1.3 มีประเมินผลการนิเทศ การศึกษา ตามสภาพจริง	5.00	0.25	สอดคล้อง	5.00	0.00	0.00	ยืนยัน
3.1.4 สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา วิเคราะห์ศักยภาพ จุดอ่อน- จุดแข็ง (SWOT)	4.00	1.00	สอดคล้อง	5.00	1.00	0.00	ยืนยัน
3.1.5 สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา สอบถามความพึงพอใจของ ผู้รับการนิเทศการศึกษาที่มีต่อการนิเทศ	4.00	1.00	สอดคล้อง	4.00	1.00	0.00	ยืนยัน
3.1.6 ผู้นิเทศการศึกษา และ ผู้รับการนิเทศ ให้ผู้รับการนิเทศทราบ เพื่อการพัฒนา	4.00	1.00	สอดคล้อง	5.00	1.00	0.00	ยืนยัน
3.2 หลักการกระจายอำนาจ							
3.2.1 สถานศึกษานำผลการ นิเทศมาปรับปรุงงาน	4.00	1.00	สอดคล้อง	5.00	1.00	0.00	ยืนยัน

รายการ	รอบที่ 2			รอบที่ 3			
	Mdn	IR	แปลผล	Mdn	IR	Mo-Mdn	แปลผล
3.2.2 สถานศึกษาดำเนินการ ประเมินผลการนิเทศความรู้ ทักษะ กระบวนการ และคุณธรรมจริยธรรม	4.50	1.00	สอดคล้อง	5.00	1.00	0.00	ยืนยัน
3.2.3 สถานศึกษา มีการ ประเมินผลการนิเทศการศึกษา 2 ระยะ คือ ขณะปฏิบัติงาน และหลังปฏิบัติงาน	4.00	1.00	สอดคล้อง	5.00	1.00	0.00	ยืนยัน
4. ชี้นำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์							
4.1 หลักการบริหารจัดการที่ดี							
4.1.1 การพัฒนาระบบ สารสนเทศด้านการจัดการเรียนการสอน อย่างเป็นระบบ	5.00	1.00	สอดคล้อง	5.00	1.00	0.00	ยืนยัน
4.1.2 สถานศึกษามีการจัดทำ วิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAOR)	5.00	1.00	สอดคล้อง	5.00	0.00	0.00	ยืนยัน
4.2 หลักการมีส่วนร่วม							
4.2.1 สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา มีส่วนร่วมในการปรับปรุง และพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.50	1.00	สอดคล้อง	5.00	1.00	0.00	ยืนยัน
4.2.2 การสนับสนุนผู้ปกครอง และผู้รับบริการนิเทศจัดทำสื่อนวัตกรรม ร่วมกัน	5.00	1.00	สอดคล้อง	5.00	0.25	0.00	ยืนยัน
4.3 หลักการกระจายอำนาจ							
4.3.1 สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐาน ในการพัฒนาการจัดการศึกษา	4.00	1.00	สอดคล้อง	5.00	1.00	0.00	ยืนยัน
4.3.2 สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาการเพิ่มศักยภาพ ให้เป็นผู้นำนิเทศการศึกษาได้	5.00	1.00	สอดคล้อง	5.00	1.00	0.00	ยืนยัน
4.3.3 สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาส่งเสริมให้โรงเรียน นำ รูปแบบการนิเทศการศึกษาโดยใช้	5.00	1.00	สอดคล้อง	5.00	0.25	0.00	ยืนยัน

รายการ	รอบที่ 2			รอบที่ 3			
	Mdn	IR	แปลผล	Mdn	IR	Mo-Mdn	แปลผล
โรงเรียนเป็นฐาน							
ด้านผลผลิต							
1. หลักการบริหารจัดการที่ดี							
1.1 ตัวชี้วัดความสำเร็จการนิเทศ คือคุณภาพนักเรียน คุณภาพครู คุณภาพการบริหาร และ คุณภาพ โรงเรียน	5.00	1.00	สอดคล้อง	5.00	1.00	0.00	ยืนยัน
1.2 ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการ ศึกษา ได้รับรางวัลรางวัลดีเด่นประเภท ต่าง ๆ	5.00	1.00	สอดคล้อง	5.00	1.00	0.00	ยืนยัน
1.3 ผู้บริหาร ครู และบุคลากร ทางการศึกษา เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ อยู่เสมอ	5.00	1.00	สอดคล้อง	5.00	0.25	0.00	ยืนยัน
1.4 สถานศึกษารับการพัฒนาจาก หน่วยงานภายในและหน่วยงาน ภายนอกมาศึกษาดูงาน	4.00	1.00	สอดคล้อง	5.00	0.00	0.00	ยืนยัน
2. หลักการมีส่วนร่วม							
2.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ	4.00	1.00	สอดคล้อง	5.00	1.00	0.00	ยืนยัน
2.2 ร่วมกันประเมินความพึงพอใจ ต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน	5.00	1.00	สอดคล้อง	5.00	1.00	0.00	ยืนยัน

จากตาราง 1 พบว่า ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญตามเทคนิคเดลฟายรอบที่ 2 ค่ามัธยฐานที่ได้จากการคำนวณ มีค่าตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ มีค่าไม่เกิน 1.50 ทั้ง 3 องค์ประกอบ แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันทุกองค์ประกอบ และรอบที่ 3 ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ มีค่าไม่เกิน 1.50 และค่าผลต่างระหว่างค่ามัธยฐาน และค่าฐานนิยม ไม่เกิน 1.00 ทุกองค์ประกอบ แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญมีฉันทามติให้การยืนยันทุกองค์ประกอบ ในรอบที่ 2 กับรอบที่ 3 มีความแตกต่างในบางองค์ประกอบย่อยที่ผู้เชี่ยวชาญให้ปรับข้อความเพื่อการสื่อความหมายที่สมบูรณ์จากการตอบในรอบที่ 2

สรุปและอภิปรายผล

จากการวิจัยมีข้อค้นพบมีประเด็นที่ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผล 2 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นแรก การพัฒนารูปแบบการนิเทศการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้นสอดคล้องกับทฤษฎีเชิงระบบ ประกอบด้วย ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ทั้งนี้รูปแบบเป็นวิธีการหาความรู้เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาเกี่ยวข้องโดยตรงกับการวิเคราะห์ สังเคราะห์และวางรูปแบบการดำเนินการกับรูปแบบที่ปฏิบัติทั้งภายในและภายนอกโดยใช้ระบบมาเป็นพื้นฐานความคิด ดังนั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ และครูผู้สอน ต้องมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบตั้งแต่ระดับนโยบาย ลงมาจนกระทั่งถึงระดับปฏิบัติ เพื่อให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การนิเทศการศึกษาควรต้องให้เกิดผลต่อคุณภาพผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สามารถ ทิมนาต (2553) ได้ศึกษารูปแบบการนิเทศการสอนตามแนวคิดของกลั๊กแมน เพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ด้านทักษะการอ่านของครูภาษาไทย ด้วยกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Develop) ร่วมกับแนวคิดการออกแบบการสอนเชิงระบบ (Instructional System Design) สอดคล้องกับ พรธณมาศ พรหมพิลา (2553) ได้ศึกษาปัจจัยด้านกระบวนการที่ส่งผลต่อการนิเทศการสอนในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ปัจจัยด้านกระบวนการที่ส่งผลต่อการนิเทศการสอนในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วยปัจจัย 7 ด้าน คือ 1) ด้านการวางแผน 2) ด้านการบริหารจัดการ 3) ด้านการสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการของครู 4) ด้านการประเมินผล 5) ด้านการพัฒนาและการปรับปรุง 6) ด้านการมีส่วนร่วม และ 7) ด้านการปฏิบัติการสอน

ประเด็นที่สอง ผลการศึกษาหลักการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน พบว่า ประกอบด้วย หลักการบริหารจัดการที่ดี หลักการกระจายอำนาจ และหลักการมีส่วนร่วม ซึ่งผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้นิเทศควรให้ความสำคัญในการนำหลักการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานทั้ง สามหลักสู่การปฏิบัติ ในแต่ละด้านเท่า ๆ กัน ในระบบการนิเทศการศึกษา ที่ประกอบด้วยด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต กระบวนการสำคัญที่จะช่วยผลักดันให้สถานศึกษาได้พัฒนาการบริหารจัดการศึกษาให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป ทั้งนี้สอดคล้องกับ ภณทิรา สุภาร (2555) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 ได้สรุปว่าองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษา ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) การบริหารจัดการ 2) การมีส่วนร่วม 3) การนิเทศ 4) การใช้เทคโนโลยี และ 5) การประเมินผล สอดคล้องกับ จันทร์พิมพ์ วงศ์ประชารัตน์ (2556) ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการนิเทศการศึกษาโดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานผู้เป็นบุคคลภายนอก พบว่า องค์ประกอบของการนิเทศการศึกษาประกอบด้วย 10 องค์ประกอบ คือ 1) คุณลักษณะของผู้บริหาร 2) การบริหารการนิเทศการศึกษา 3) ความรู้ความสามารถของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 4) ความพร้อมของครู 5) บทบาทของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 6) ความสัมพันธ์ของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและชุมชน 7) บริบทของสถานศึกษา 8) คุณลักษณะของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 9) การมีส่วนร่วมของชุมชน และ 10) การสื่อสารประชาสัมพันธ์ และยังสอดคล้องกับ จิรัชญา พัดศรีเรือง (2555) ได้ศึกษาตัวบ่งชี้สากลของการนิเทศ

โรงเรียนพบว่า ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ คือ 1) การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 2) การส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน 3) การสร้างเครือข่ายร่วมพัฒนา 4) การบริหารจัดการระบบงาน 5) การพัฒนาระบบการนิเทศภายใน 6) การบริหารการเงินและงบประมาณ และ 7) การบริหารบุคลากรแบบมีส่วนร่วม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัยเรื่องรูปแบบการนิเทศการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งพบว่า องค์ประกอบและรูปแบบการนิเทศการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน มีความสอดคล้องกับทฤษฎี งานวิจัยและความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนั้น เพื่อให้รูปแบบการนิเทศการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมีการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ผู้บริหารการศึกษาควรนำรูปแบบการนิเทศการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไปใช้ในการพัฒนาการจัดการศึกษาในสังกัดเพื่อให้สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. กำหนดเป้าหมายการพัฒนาระบบการนิเทศในแต่ละด้าน มุ่งเน้นประเด็นที่ส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษา และสามารถปรับแก้ได้ในสถานการณ์จริง ควรเน้นการแก้ปัญหาและพัฒนาระบบการนิเทศเชิง “คุณภาพ” มากกว่า “ปริมาณ”
3. การสร้างเครือข่ายการนิเทศการศึกษาระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้เป็นกลุ่มพัฒนาบทเรียนในองค์กร ควรเกิดจากความสมัครใจของสถานศึกษาที่มีเป้าหมายในการพัฒนาการจัดการศึกษาร่วมกันอยู่ในบริบทการเรียนรู้เดียวกัน
4. ผู้บริหารและผู้นิเทศควรให้ความสำคัญกับการสร้างเจตคติที่ดีเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการนิเทศ เช่น กลุ่มนิเทศออนไลน์ Facebook, line, Google Classroom เป็นต้น มาประยุกต์ใช้ในการนิเทศ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการนำองค์ประกอบ ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ไปทดลองใช้ในการบริหารการนิเทศการศึกษาเพื่อสรุปภาพรวมขององค์ประกอบและยืนยันประสิทธิภาพขององค์ประกอบการนิเทศ
2. ควรศึกษาวิจัยเปรียบเทียบรูปแบบการนิเทศการศึกษาระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในภูมิภาคต่าง ๆ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545*. กรุงเทพฯ: รัฐสภา.
- จันทร์พิมพ์ วงศ์ประชาธิ์. (2556). *รูปแบบการนิเทศการศึกษาโดยกรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานผู้เป็นบุคคลภายนอก (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.

จิรัชญา พัดศรีเรือง. (2555). *ตัวบ่งชี้สากลของการนิเทศโรงเรียน* (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต).

มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.

เฉลิมชัย พันธุ์เลิศ. (2549). *การพัฒนากระบวนการเสริมสมรรถภาพการชี้แนะของนักวิชาการ ที่เลี้ยงโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ในการอบรมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน* (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต).

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

ถวิล มาตรการเยี่ยม. (2545). *การปฏิรูปการศึกษา: โรงเรียนเป็นฐานการบริหารจัดการ*. กรุงเทพฯ: เสนาธรรม.

บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

พรรณมาศ พรหมพิลา. (2553). *ปัจจัยด้านกระบวนการที่ส่งต่อการนิเทศการสอนในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์.

ภณจิรา สุภาร. (2557). *รูปแบบการบริหารการจัดการนิเทศการศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21* (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.

วรรณพร สุขอนันต์. (2550). *รูปแบบการนิเทศภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก* (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.

วัฒนา ก้อนเชื้อรัตน์. (2553). *การวิจัยและพัฒนาชุดการเรียนรู้การนิเทศเพื่อการเปลี่ยนแปลง*. นครราชสีมา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขตสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). *ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561)*. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.

สามารถ ทิมนาค. (2553). *การพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอนตามแนวคิดของกลักแมน เพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ด้านทักษะการอ่านของครูภาษาไทย* (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2557). *นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2558*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สุวิมล ว่องวานิช. (2558). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สรรคุณคำวิทยา.